

Asia: VN/4813/2026

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Esitysluonnoksessa ehdotetun lakimuutoksen muutoksen tarkoituksena on pysyvästi selventää nykyistä oikeustilaa tavalla, joka poistaisi mahdollisen valtioneuvoston liittyvän ongelman ja joka turvaisi alan työpaikat Suomessa. Verohallinto esittää seuraavia huomioita edellä mainitun tavoitteen ja Verohallinnon toiminnan kannalta.

#### SÄÄNNÖKSEN SELKEYS

Lainvalmistelun lähtökohdat ovat olleet valtioneuvoston kysymysten vuoksi haastavat. Tästä huolimatta Verohallinto tuo esiin, että ehdotettu TVL 9 a § sisältää edellytyksiä, joiden täytyminen voi olla tulkinnanvaraista. Tulkinnanvaraisten kriteerien täyttymisen todentaminen saattaa aiheuttaa rahastotoimijoille ja Verohallinnolle hallinnollista taakkaa sekä tarvetta hakea ennakkollisia kannanottoja.

Esimerkkinä käytännössä mahdollisesti tulkinnallisuuksia sisältävästä kriteeristä on ehdotetun pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaan sisältyvä rahastoyhtiön ja rahaston riippumattomuus. Pykälän 2 momentissa selvennetään, kuinka riippumattomuutta arvioidaan rahastoyhtiön saamien palkkioiden ja muiden korvausten sekä rahaston osuuksien omistamisen perusteella. Arviointia erilaisissa tilanteissa voisi käsitellä hallituksen esityksessä vielä hieman esitysluonnosta tarkemmin. Perusteluissa voisi selvytyden vuoksi mainita esimerkkejä erilaisista korvauksista, joiden katsotaan kuuluvan huomiotaviin palkkioihin tai korvauksiin. Onko tällaisilla tarkoitettu niin juoksevasti määräytyviä hallinnointipalkkioita kuin vaikkapa ns. carried interest -tyyppisiä palkkioita, jos rahastoyhtiö saisi sellaisia? Lisäksi voisi selventää, miten vuosittaisia vaihteluita tulonmuodostuksessa kohdellaan. Jos rahasto on tietynä vuonna erityisen voitollinen tai jostain muusta syystä rahastoyhtiön rahastosta saamat tuotot ylittävät poikkeuksellisesti 50 %:n rajan, onko

tarkoituksena, että yleinen verovelvollisuus muodostuu kyseiselle yksittäiselle verovuodelle? Tarkastellaanko asiaa kalenterivuositain, verovuositain vai minkäläisellä ajanjaksolla? Perusteluissa voisi myös selventää, tarkoitetaanko rahastoyhtiön tuotoilla tilinpäätöksen kaikkia tuottoihin kuuluvia eriä (bruttomääräisinä) siitä riippumatta, kirjataanko erät liikevaihtoon, rahoitustuottoihin tai muihin vastaaviin tilinpäätöseriin.

Pykälän 2 momentissa viitataan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun riippumattomuuteen. Kuitenkin myös 1 momentin 1 kohdassa käytetään ilmaisuja ”itsenäinen” ja ”riippumaton”. Sanamuotoja voisi hieman tarkentaa, mikäli tarkoituksena on, että 2 momentin mukainen riippumattomuuden tarkastelu koskee rahaston (tai alarahaston) ja rahastoyhtiön välistä riippumattomuutta toisistaan, ja että sama arviointi koskee sekä 1 momentin 1 kohtaa että 2 kohtaa. Lisäksi olisi hyvä selventää, millä tavoin itsenäisyyttä arvioidaan erillään riippumattomuuden arvioinnista.

Riippumattomuuden ohella ehdotetun pykälän 1 momentin 3 kohdassa mainittu ”tavanomainen liiketoiminta” sekä 4 kohdassa mainittu ”markkinaehtoinen korvaus” ovat käsitteitä, jotka ovat alttiita tulkinnanvaraisuuksille. Verohallinnon näkökulmasta erityisesti korvauksen markkinaehtoisuus ei välttämättä ole kovin helposti arvioitavissa. Säännöskohtaisissa perusteluissa sinänsä todetaan, että markkinaehtoisen korvauksen vaatimuksen voidaan yleensä katsoa täyttyvän rahastoissa, joissa vähintään puolet sijoittajista ovat rahastoyhtiöstä riippumattomia. Markkinaehtoisuuden edellytykselle vaikuttaakin jäävän varsin vähän käyttöalaa, kun ehdotetun pykälän 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa edellytetään, että rahastoyhtiön on oltava riippumaton sijoittajista ja että tämä puolestaan edellyttää, että osuuksista vähintään 50 % kuuluu sijoittajille, jotka eivät ole läheisessä suhteessa eli VML 31 §:n 4 momentin mukaisesti etuyhteydessä rahastoyhtiöön. Koska markkinaehtoisuus on silti erillisenä kriteerinään, jää hieman avoimeksi, onko markkinaehtoisuus kuitenkin arvioitava jokaisessa tapauksessa TVL 9 a §:ää sovellettaessa, mikä ei välttämättä olisi Verohallinnon näkökulmasta toivottavaa.

Ehdotetun 9 a §:n 1 momentin alussa on ilmaisu ”jos Suomessa yleisesti verovelvollinen henkilö toimii ulkomaisen rahaston rahastoyhtiönä”. Koska sijoitusrahastolain mukainen rahastoyhtiö ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen vaihtoehtorahastojen hoitaja voivat olla vain oikeushenkilöitä, säännöksessä ei liene tarkoitettu, että ”rahastoyhtiö” voisi olla myös luonnollinen henkilö. Tällöin säännöksessä olisi parempi käyttää termiä ”yhteisö” tai ”oikeushenkilö” termin ”henkilö” sijaan. Olisi myös hyvä selventää, voiko myös sellainen ulkomainen yhtiö, jolla on Suomessa tosiasiallinen johtopaikka (ja joka siten olisi Suomessa yleisesti verovelvollinen), muodostaa TVL 9 a §:ssä tarkoitettulla tavalla ”rahastoyhtiönä” ulkomaiselle rahastolle tosiasiallisen johtopaikan.

Säännöskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että ”rahastoyhtiöllä tarkoitettaisiin sijoitusrahastolain 1 luvun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua rahastoyhtiötä”. Kun ehdotettua säännöstä on tarkoitus soveltaa myös vaihtoehtorahastoihin, kyseistä perustelujen mainintaa voisi laajentaa myös niihin soveltuvaksi.

Sekä säännöksen sanamuodon että 1 momentin säännöskohtaisten perustelujen perusteella on selvää, että riippumattomuutta ja kolmen rahaston lukumäärää tarkastellaan niin, että kukin alarahasto muodostaa oman "rahaston". Sen sijaan pykälän 3 ja 4 momentissa vaikutetaan viittaavaan sijoitusrahastoihin ja vaihtoehtorahastoihin ikään kuin kokonaisuutena. Tarpeettomien epäselvyyksien välttämiseksi alarahastot voisi mainita myös 3 ja 4 momenttien määritelmässä, tai vaihtoehtoisesti alarahastokohtaisen tarkastelun voisi mainita erikseen myöhemmin pykälässä.

#### KOLMEN RAHASTON VAATIMUKSESTA JA UUSISTA RAHASTORAKENTEISTA

Ehdotetussa säännöksessä yhtenä keskeisenä kriteerinä on, että rahastoyhtiö harjoittaa itsenäistä rahastoyhtiötoimintaa toimimalla rahastoyhtiönä vähintään kolmelle riippumattomalle rahastolle. Ehdotetun 9 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan "rahastona pidetään tätä pykälää sovellettaessa myös alarahastoa". Rahastoyhtiön tulee myös olla riippumaton rahastosta ja sen sijoittajista.

Perusteluista ei ilmene, miten säännöstä on tarkoitus soveltaa uusien, toimintansa aloittavien rahastorakenteiden osalta. Jatkovalmistelussa olisi hyvä käsitellä myös uusia rahastorakenteita, joissa rahastolla ei ehkä alusta alkaen ole laajaa osuudenomistajien piiriä ja rahastoyhtiölläkään ei välttämättä ole heti alusta saakka vähintään kolmea rahastoa hallinnoitavanaan.

#### ULKOMAISTEN RATKAISUVAIHTOEHTOJEN ESITTÄMINEN

Esitysluonnoksen sivulla 8 käydään lyhyesti läpi ulkomaiden lainsäädäntöä ja muita ulkomailla käytettyjä keinoja. Muissa maissa sovellettujen ratkaisujen vielä hieman kattavampi kuvaus voisi auttaa hahmottamaan paremmin valitun sääntelyratkaisun perusteita ja reunaehtoja sekä vaihtoehtoisia ratkaisutapoja ja sitä, miten esitysluonnoksessa valittu ratkaisu asemoituu alan kansainvälisessä toimintaympäristössä. Esitysluonnoksen perusteella jää vielä hieman epäselväksi, miten sama kysymys on oikeastaan ratkaistu muissa valtioissa, ja millä perusteella Norjaa ja Tanskaa muistuttava sääntely on katsottu Ison-Britannian ja Alankomaiden poikkeussäännöksiä paremmaksi vaihtoehdoksi.

#### TVL 9 §:N 8 MOMENTIN SOVELTAMINEN

Ehdotettu TVL 9 a § ei sovellu aivan kaikkiin ETA-alueelle sijoittautuneisiin rahastoihin eikä mihinkään ETA-alueen ulkopuolelle sijoittautuneisiin rahastoihin. Esitysluonnoksen mukaan tapausta arvioidaan tällöin TVL 9 §:n 8 momentin eli samojen kriteerien mukaan, joilla ulkomaisten yhteisöjen tosiasiallisen johtopaikkaa arvioidaan pääsääntöisesti. Esitysluonnos sisältää varsin vähän ohjeistusta siitä, miten TVL 9 §:n 8 momenttia tulisi soveltaa rahastoihin. Myös hallituksen esityksessä HE

136/2020 vp asiaa koskeva ohjeistus on niukkaa. Olisi toivottavaa, että pysyvän ratkaisun yhteydessä hallituksen esitykseen sisällytettäisiin tosiasiallisen johtopaikan määrittymistä koskevia esimerkkejä tyypillisissä rahastorakenteissa myös TVL 9 §:n 8 momentin kannalta, jotta oikeustila selventyisi myös näissä tapauksissa.

Lindqvist Sanna  
Verohallinto